

Александра А. Фостиков^[1]

Историјски институт Београд
Београд (Србија)

УДК 327::911.3(100)

327(437.3)

Прегледни научни рад

Примљен: 10.11.2025.

Прихваћен: 11.12.2025.

doi: 10.5937/napredak6-62688

Индопацифичка стратегија и Европа – од политике преко одбране и економије до културне и дипломатије вештачке интелигенције. Пример Чешке Републике

Сажетак: Последњих деценија пораст важности региона Индопацифика, који је постао не само нови геополитички и геоекономски него и геотехнолошки центар, довео је до низа активности како појединих држава, тако и саме Европске уније и њених чланица, што је резултирало доношењем низа стратегија за Индопацифик још током друге деценије 21. века. Исти процес настављен је и у текућој, трећој деценији. Због свог значаја, донете стратегије убрзо су постале предмет проучавања, при чему се у последње време у фокусу налази управо анализа активности појединих држава. Овом приликом пажњу смо поклонили истраживању активности Чешке Републике, која је своју стратегију донела 2022, непосредно након доношења Стратегије Европске уније за Индопацифик (2021), да би затим поменути регион у званичној политици ове државе своје место нашао и у Концепту спољне политике (2025), као и у Националној сајбер сигурносној стратегији (2025).

Кључне речи: Европска унија, Чешка Република, Индопацифик, стратегија, активности

Увод

Регион Индопацифика последњих деценија постаје све важнији услед промена на геополитичкој сцени у последњих неколико година, међу којима доминирају сукоб Украјине и Русије и питање односа са НР Кином, с једне, те односа

САД и НР Кине, као и Индопацифика, с друге стране. Због тога је донето више стратегија за Индопацифик и њихов број континуирано расте. Тако, своје стратегије донели су Јапан (2016), који је прве кораке у том смеру учинио још 2007, Аустралија, која је у оквиру четири документа посветила посебна поглавља датом

[1] aleksandra.fostikov@iib.ac.rs ; <https://orcid.org/0000-0002-9089-0339>

региону (2012, 2016, 2017, 2020) и САД (2022), док је Индија то питање покренула 2015, 2018, а затим и 2025, иако и даље није донела званичну стратегију (Kironska et al., 2023; Abbondanza, Grgić, 2025).^[2] Такође, у складу са окретањем ка Индопацифику, који је практично постао не само нови геополитички већ и геоекономски центар и геотехнолошки центар, своју стратегију донеле су најпре Француска (2019, 2022), Холандија (2020) и Немачка (2021), а затим и Европска унија (2021). Истовремено, или убрзо, беле папире, стратегије, основе за њихово доношење или пак смернице за активности објавиле су: Ирска (стратегија 2020, апдејт 2023), Велика Британија (2021, апдејт 2023), Чешка (стратегија 2022), као и Јужна Кореја (Република Кореја) (2022), Канада (2023), те Литванија (2023), а Шведска је издала документ у вези са одбрамбеном политиком (2024) (Kironska et al., 2023; Abbondanza, Grgić, 2025). Своју, иако краткорочну стратегију донела је и Швајцарска (South East Asia Strategy 2023–2026). На основу досадашњих истраживања вероватно је да ће своју стратегију ускоро дефинисати и Словачка (Kironska et al., 2023).

Обим основних интересовања ЕУ условило је и дефинисање седам области за сарадњу (Sustainable and inclusive prosperity, Green

transition, Ocean governance, Digital governance and partnerships, Connectivity, Security and defence, Human security) (EU Indo-Pacific Strategy, 2021), а рад и активности ЕУ у оквиру дате стратегије, као и активности у оквиру Дигиталног компаса (2030 Digital Compass, 2021) довеле су и до уговора о дигиталном партнерству с Јужном Корејом, Сингапуром и Јапаном (Digital partnerships, 2025).

Међутим, чињеница да свака држава спроводи и сопствене активности у оквиру локалних стратегија, и наравно интереса, отвара питање како свака од њих приступа датом региону и које активности спроводи. Управо стога, овом приликом смо одлучили да пажњу посветимо индопацифичкој стратегији Чешке Републике и њеним пратећим активностима, као и досадашњим резултатима, с обзиром на то да је у питању држава која се може сврстати у оне чије се активности (и њихови правци) могу испратити у континуитету и која тежи да постане улаз за државе индопацифичког региона, а посебно појединих у Европу.^[3] Такође, она своје активности спроводи континуирано, у више области, укључујући и претходно поменуте, а подаци о њеним активностима приказују се транспарентно на официјалним страницама што омогућује њихово праћење.^[4]

[2] Иако Индија није донела званичну стратегију, у смислу документа, њено дефинисање и њен облик развијају кроз различите званичне изјаве и активности (Obrenović, 2024).

[3] У том смислу треба истаћи и изјаву министра Мартина Купке из 2023, из које се јасно запажа план економске тежње за даљим продором Чешке у Индопацифик („Singapore can be a gateway for our businesses to enter the Southeast Asian market“, Minister of Transport Kupka in Singapore, 2023).

[4] Чешка иначе спада у најтранспарентније државе које не само да допуштају увид у своје активности сукцесивно и јавно већ објављује и публикације о својим активностима из претходне године, међу којима су и оне о активностима Министарства спољних послова (тако и: Czech Diplomacy 2024, 2025).

Ипак, пре него што се осврнемо на то питање, треба указати на главне правце истраживања поводом Индопацифика и пратећих стратегија, концепата и активности који се до сада могу издвојити у литератури као засебни.

У том смислу треба најпре истаћи да постоји неколико питања која се као основна појављују у литератури. Најпре треба поћи од дефиниције Индопацифика, раније познатог у литератури под називом азијско-пацифички регион, који је овим преименовањем проширен на Индијски океан и Индију, а који ЕУ у оквиру Стратегије дефинише и као регион „који се протеже од Источне Африке до Пацифичких острва“ (преглед различитих дефиниција детаљније у: Beriša, 2024; Abbondanza, Grgić, 2025). Затим, ту је и питање анализе донетих стратегија и белих папира, а актуелна су и питања како односа појединих држава или ЕУ и њених чланица према Индопацифику, тако и активности појединих држава из датог региона, те питања економског, безбедносног и нормативног ангажмана (*normative engagement*). Наравно, сходно значају и месту у свету, у бројним случајевима пажња се посвећује и НР Кини и њеном месту у оквиру датих аката.^[5] Ипак, радови који се баве активностима појединих ЕУ држава у датом региону и даље су малобројни иако је број радова нешто повећан током последње две године, односно током 2024. и 2025, при чему део њих чине и опште анализе активности чла-

ница приликом припреме будућих стратегија на локалном нивоу, на пример анализе у ком правцу треба да иде Словачка, када су анализиране и постојеће стратегије, као и њихови елементи (Kironska et al., 2023). Коначно, треба истаћи и да сходно чињеници да су у питању релативно нови догађаји, број истраживачких радова посвећених питању стратегија – било локалних, односно појединих држава, било ЕУ – те значајним активностима и државама Индопацифика континуирано расте у последње две године, а само питање постаје и тема засебних зборника (в. и зборник: *Geostrategy of the Indo-Pacific*, 2024). Када је реч о Чешкој, она се углавном у радовима помиње у оквиру поређења стратегија, осим у случајевима где се њене активности нешто детаљније анализирају у оквиру датог питања (Kironska et al., 2023; Sinopsis, 2023; Zemánek, 2024), или додатно у односу на поједине државе из региона, попут Тајвана (Tsung-Yen Chen, 2023).

| 27

Стратегија Чешке Републике за Индопацифик и пратеће активности

Пратећи збивања на хоризонту Чешка се веома рано прикључила питању Индопацифика у савременим токовима, те је заправо и сама била активно укључена у доношење ЕУ стра-

[5] Као засебно питање Кина се јавља континуирано у свим анализама, а највећи број радова махом је посвећен управо Кини. Будући да овом приликом Кина није разматрана засебно, с обзиром на дату тематику, не сматрамо да је значајно анализирати нити само набрајати радове који се баве овом државом било у оквиру индопацифичке стратегије или ван ње.

тегије, да би септембра 2022. објавила документ под називом *The Czech Republic's Strategy for Cooperation with the Indo-Pacific – Closer Than We Think*. Регион Индопацифика Чешка дефинише као регион „ограничен Индијским океаном и Пацификом“, који укључује 40 држава и територија, при чему се међу земљама од значаја истиче и Тајван, што касније чини још једино Литванија. Када је реч о стратегији и партнерствима, осим што наводи ЕУ, НАТО и Вишеградску четворку, чији је и сама члан, она експлицитно помиње и QUAD (*The Quadrilateral Security Dialogue*), дипломатско-сигурносну мрежу чије су чланице Аустралија, Индија, Јапан и САД, што једино чини још Француска. У досадашњим анализама чешке стратегије истиче се да она као партнере, осим поменутих, акцентира и: Асоцијацију нација југоисточне Азије (ASEAN),^[6] Аустралију, Индију, Јапан, Нови Зеланд, Јужну Кореју, САД, те AUKUS чије су чланице Аустралија, Уједињено Краљевство, САД.^[7] Када је реч о циљевима истиче и политичку партиципацију ЕУ и кооперацију са ASEAN. У случају Кине, следи линију ЕУ (Kironka et al., 2023; Zemánek, 2024).

Као главни приоритети, осим мира, истичу се партнерство, сигурност, просперитет / економски интереси и (само)одрживост. У оквиру сигурности помињу се сајбер безбедност, изградња отпорности, сузбијање хибридних претњи и тероризма, безбедносни дијалог и превенција

катастрофа и конфликта. У оквиру економских интереса првенствено се истичу експанзија чешких пословних активности, академска и научна сарадња и међусобна интеракција, те повећано учешће у трговини и снабдевању, при чему се као један од главних циљева поставља препознавање Чешке и чешких компанија у Индопацифику. Коначно, када је реч о самоодрживости, као циљеви се истичу одржива пољопривреда, зелена економија, мобилност радника, заштита околине и зелена агенда, али и дипломатија у односу на сировине, регионалну повезаност и сарадњу, па чак и изградњу медицинских установа. Ипак, како то Земанек примећује, у односу на повезаност Чешка следи ЕУ-азијску стратегију повезаности (*EU-Asia Connectivity Strategy*, 2019), те Глобални портал ЕУ (*EU Global Gateway*, 2021) (Zemánek, 2024).

У контексту свега наведеног Цунг Је-Чен (2023) истиче да се на основу дате стратегије као основе у интересима Чешке јасно могу издвојити следеће три димензије: геополитичка, економска и усклађеност са постојећим међународним поретком. Додатно, као главни партнери, осим НАТО, истичу се и Аустралија, Јапан, Нови Зеланд и Јужна Кореја, тзв. индопацифичка четворка (*IP4 countries*), док се САД посматрају као партнер у односу на кинеско питање. У односу на Индопацифик исти аутор наглашава његов геоекомоски статус у Стратегији. Коначно, када је у питању Тајван,

[6] АСЕАН чине 10 држава чланица: Брунеј, Камбоџа, Лаос, Малезија, Индонезија, Тајланд, Филипини, Вијетнам, Сингапур и Мјанмар. О месту АСЕАН у политици и региону Индопацифика, као и економским значајним елементима овог савеза детаљније: Stanojević, 2024; Qiao-Franco, Karmazin & Kolmaš, 2024; Lin, 2024.

[7] О улози AUKUS-а у Индопацифику, детаљније: Scholik, Gerstl, 2022.

Александра А. Фостиков

Индопацифичка стратегија и Европа – од политике преко одбране и економије до културне и дипломатије вештачке интелигенције. Пример Чешке Републике

| 29

Обраћање чешког премијера Петра Фијале на Глобалном самиту „Vibrant Gujarat“, пословном догађају за привлачење инвестиција у државу Гуџарат, Гандинагар, Индија, 10. јануар 2024.

Фото: Guliver Images

истиче и добре односе између Тајвана и Чешке, као и чињеницу да се Тајван у Стратегији препознаје као стратешки партнер од значаја, и то не само декларативно будући да активности чешке политике то потврђују (Tsung-Yen Chen, 2023).^[8]

Као засебна ставка питање Индопацифика јавља се и у оквиру докумената Концепт спољне политике (Foreign Policy Concept, 2025) у којем се најпре истиче да је у питању регион чији утицај расте, док се као примарне силе истичу Индија, Јапан, Јужна Кореја и чланице ASEAN-а,

[8] О посебном значају Тајвана, као и индопацифичких држава као полупроводника в.: Stekić, 2024.

а као потенцијална криза сукоб око Тајвана. У оквиру истог акта, а поводом циљева спољне политике који се реферишу и однос усклађивања Чешке са Белим папиром о будућности европске одбране објављеним непосредно пре доношења Концепта, марта 2025 (White Paper for European Defence and the ReArm Europe Plan – Readiness 2030, 2025), а који, осим у односу на Кину, истиче да Европа треба да истражи сарадњу у области одбране са Индопацификом, а посебно Јапаном, Јужном Корејом, Аустралијом и Новим Зеландом (White Paper, 2025). Коначно, у Концепту се посебно истиче и стратешко партнерство са Индијом, Јапаном и Јужном Корејом, као и водећим чланицама ASEAN-а, те засебно и са Индијом, док се у оквиру циљева истиче даље активирање Чешке у региону Индопацифика, и у односу на ASEAN, и то кроз традиционалну индустрију и коришћење дипломатске мреже и активности амбасада (Foreign Policy Concept, 2025). Када је реч о Индопацифику треба истаћи да се Концепт позива на Извозну стратегију донету још 2023. године (Czech Export Strategy 2023–2033, 2023) у којој је још тада истакнуто да је један од задатака успостављање слободне трговине с тим регионом, те форме сарадње као „трговински и технолошки савет (ТТС) са САД, или Индијом, или тзв. индијско-пацифичка дигитална партнерства“ (Czech Export Strategy 2023–2033, 2023).

Када је пак реч о активностима Чешке и савременој дипломатији треба истаћи и да се савремена дипломатија заснива на активностима које повезују унутрашњополитичке са спољнополитичким активностима и релацијама. У том смислу Концепт укључује активности почевши од одбране и сигурности, преко економских, културних, научних, до дипломатије ВИ (Foreign Policy Concept, 2025), која се у новије време дефинише као посебна област.^[9] Управо се у тој области поново помиње Индопацифик у оквиру нове Националне стратегије сајбер безбедности Чешке Републике, коју је ова држава донела септембра 2025. године, односно неколико месеци након Концепта. У оквиру ове стратегије, која на снагу ступа 2026, поново се истиче потенцијална криза у Индопацифику, најпре у односу на Тајван (при чему се сада истиче и опасност од високог присуства кинеске технологије у оквиру критичне инфраструктуре). Истовремено, у оквиру поглавља о успостављању нових стратегијских партнерства и јачању постојећих, у Стратегији се истиче и продубљивање сарадње са индопацифичком четворком (IP4 countries), односно Аустралијом, Јапаном, Јужном Корејом и Новим Зеландом, при чему се додатно указује на то да ће се на продубљењу односа, како са Индопацификом, тако и са осталим регионима од значаја радити путем интензивне дипломатије преко својих сајбер аташеа, чији ће број, сходно најави

[9] Ово се јасно види и из говора државног секретара за спољне и послове Комонвелта Уједињеног Краљевства Дејвида Ламија, из јула 2025, и јасно указује на интерсекцију ВИ и дипломатије, са посебним акцентом на спољнополитичке и односе у домену одбране уско повезане са самим Индопацификом и појединим државама тог региона (Lammy, 2025).

у Стратегији, у следећем периоду порасти и који ће бити постављени на већи број локација.^[10] Још једном се Индопацифик помиње на самом крају нове стратегије приликом истицања даље кооперације и размене знања с тим регионом (National Cybersecurity Strategy, 2025).

Сходно свему наведеном, активности Чешке у односу на Индопацифик могу бити посматране из више угла. Када је реч о спољно-политичким активностима, у складу са донетом стратегијом, уследиле су и званичне посете појединим државама. Тако, министар спољних послова Јан Липавски посетио је Индију (фебруар–март 2023), премијер Петр Фијала Филиппине, Индонезију, Сингапур, Вијетнам и две централноазијске државе – Казахстан и Узбекистан (април 2023), а затим и Индију (јануар 2024), при чему је већ 2024. године Чешка била један од партнера на Vibrant Gujarat Global Summit. Том приликом издата је и Заједничка изјава за стратегијско партнерство у иновацијама (Joint Statement for Strategic Partnership on Innovation). Да би се истакло пријатељство, Индија је донела одлуку да Институт за ВИ, роботiku и кибернетику, који је инаугурисан 2024. у Џајпуру, добије име чешког научника и професора Владимира Маржика (Vladimír Mařík).

Након тога, на индопацифичкој рути нашао се поново Липавски, који је посетио Индију, Аустралију и Јапан. Не улазећи у све детаље ових посета, које је одлично анализирао и својевремено приказао Земанек (2024), који се у свом раду осврће и на односе Чешке и Филипина, па и на питање одбрамбене индустрије (при чему се истиче промовисање Чешке), само ћемо истаћи да је, сходно значају Индопацифика али и Аустралије за Чешку, ова држава за једног од својих пет сајбер аташеа именовала управо сајбер аташеа за Индопацифик, при чему је за седиште његове канцеларије изабрана Канбера у Аустралији (Zemánek, 2024). Ипак, треба истаћи да чешка стратегија, што се види на примеру односа с Тајваном, само наставља да прати оријентацију државе, која је раније већ била јасно видљива – председник Сената парламента Чешке Милош Вистрчил (Miloš Vystrčil) био је у званичној посети Тајвану још 2020. године (Tsung-Yen Chen, 2023).^[11]

Коначно, податак који Заманек (Zemánek, 2024) истиче у вези с Јапаном, а то је да је приликом посете Јана Липавског Јапану инаугурисан четврти Чешко-јапански бизнис и инвестициони форум, чији акценат почива на успону јапанских пословних активности у овој држави, и

[10] У овом моменту Чешка има укупно пет сајбер аташеа, при чему је аташе за Индопацифик базиран у Канбери у Аустралији. Остали су базирани у Бриселу – за НАТО и ЕУ, Тел-Авиву за Израел и Вашингтону за САД и Канаду (Cyber Attaché, The National Cyber and Information Security Agency, or NÚKIB). У том контексту може се очекивати да будући сајбер аташеи буду постављени и у другим државама од значаја за Индопацифик, попут Кореје, Јапана, или Сингапура, с обзиром на чињеницу да се, када је реч о геотехнологији, управо државе Индопацифика могу убројити у тзв. паметне нације (о термину паметна нација у ширем смислу в.: Sipahi & Sayyi, 2024; Das & Kwek, 2024).

[11] Интересантно је поменути да је приликом свог говора у Парламенту на Тајвану, он изговорио „I am a Taiwanese“ (Tsung-Yen Chen, 2023: 46), алудирајући на говор Џона Ф. Кенедија у Берлину, односно Марка Цицера у Сенату (Kennedy, 1963).

Јапански цар Нарухито прима чешког председника Петра Павела (лево) у Царској палати у Токију, у Јапану, 25. јул 2025.

Фото: Guliver Images

обрнуто, при чему је Јапан уједно и други највећи страни инвеститор у Чешкој (Zemánek, 2024), заправо је нешто што можемо да приметимо као општи смер економске политике Чешке, а нови форум овог типа одиграо се и приликом посете председника Петра Павела Јапану, јула 2025. (President of the Czech Republic Petr Pavel visited Japan, 2025). С обзиром на економску оријентацију, када је реч о бизнис форумима не треба занемарити ни онај који је, такође 2023, организован у Сингапуру, као Чешко-сингапурски бизнис форум (Czech Republic – Singapore

Business Forum, 2023). Истовремено, не може се занемарити ни чињеница да је Чешка, под Државном агенцијом за промоцију трговине, званом Чехтрејд (CzechTrade), као и у случају са осталим државама, покренула промоцију чешких компанија и сарадње у Индопацифику и пре доношења Стратегије, те је заправо поменути Чешко-сингапурски пословни форум заправо само наставак активности Чешко-сингапурске трговачке коморе, те чињенице да је још 2021. основан Чешко-сингапурски комитет у оквиру Чешке трговачке коморе (Czech Chamber of

Commerce). Приликом прославе оснивања овог комитета истакнуто је да Сингапур представља једну од 14 приоритетних држава за проширење чешких пословних активности (Establishment of the Czech-Singapore Committee at the Czech Chamber of Commerce, 2021). Детаљан увид у рад локалних канцеларија у датом региону, као и у активности амбасада и дипломатије, могуће је испратити на страницама локалних амбасада, па и на страницама које промовишу активности појединих дипломата, попут официјалних профила на Линкедину (детаље о економској дипломатији Чешке и доступности података, в. Szczepańska-Dudziak, 2024). Када је реч о економским релацијама не треба заборавити ни активности Чешке трговачке коморе, која је осим низа уговора потписала и онај с Јапанском комором за трговину и индустрију, октобра 2025 (Memorandum of Understanding between the Chamber of Commerce of the Czech Republic and JCCI, 2025).

На крају разматрања односа Чешке и Индопацифика треба истаћи да активности ове државе можемо испратити и у области културне дипломатије, која се посебно може разматрати у оквиру њеног учешћа у Азијско-европској фондацији (ASEF), чији је члан још од 2004. године. Сходно свему наведеном мора се истаћи континуирано повећање ангажмана Чешке у Индопацифику током времена, и у оквиру економије, међународних односа и сигурности, при чему

се и даље у литератури истиче да у последњој области ова држава још увек има скромни допринос (Abbondanza, Grgić, 2025, Т. 2.7.) и да се тај ангажман мора примерити и у областима културне и научне дипломатије. У том смислу морају се истаћи и активности Чешке националне агенције за међународно образовање и истраживање чији су штандови видљиви на сајмовима образовања под слоганом „Студирај у Чешкој“. Када је реч о присуству мора се издвојити и оно на конференцији Азијско-пацифичке асоцијације за међународно образовање (енгл. APAIE), која је одржана у Аустралији 2024. године (Representation of Czech Education in Australia, 2024).^[12] Коначно не треба занемарити ни чињеницу да је почетком 2025. Чешка отворила тржиште радне снаге за грађане девет држава, од којих пет чине управо државе значајне за индопацифички регион, тј. државе које се најпре истичу у оквиру Стратегије и Концепта, односно Аустралија, Јапан, Јужна Кореја, Нови Зеланд (IP4 countries) и Сингапур (Free access to the Czech labour market for citizens of nine selected countries, 2025).^[13]

На самом крају разматрања односа Чешке и индопацифичког региона, те истакнутих елемената Стратегије и пратећих докумената попут Концепта или Сајбер стратегије, треба истаћи да је само у последњих неколико година Чешка склопила неколико значајних уговора о стратешкој сарадњи, међу којима је, осим већ

[12] Министарство спољних послова први пут је истакло научну дипломатију као један од својих приоритета 2024. иностраним дипломатама (MFA Presented Priorities of Scientific Diplomacy to Foreign Diplomats, 2024). О месту Чешке у односу на иновације и истраживања, детаљније: Ruixia and Yuncheng, 2025.

[13] Преостале чине традиционалне савезнике Чешке. У питању су САД, Велика, Британија, Канада и Израел.

поменутог стратешког партнерства са Индијом (Joint Statement for Czechia-India Strategic Partnership on Innovation, 2024), и оно с Јужном Корејом (Joint Statement between the Government of the Czech Republic and the Government of the Republic of Korea on Strengthening of the Strategic Partnership, 2024), те Вијетнамом (Joint Statement on upgrading Viet Nam-Czech Republic relations to strategic partnership, 2025).^[14]

Закључак

На крају, морамо истаћи да Стратегија ЕУ, али и локалне стратегије, односно тежње чланица ЕУ да самостално остваре што бољи резултат у

сопственим активностима и у корист сопствених држава, заправо претварају регион Индо-пацифика у поприште сукоба око појединих интереса држава чланица. У том смислу може се слободно рећи да активности Чешке Републике, као и њена дипломатија, имају одјека, и у ближој будућности могли би да утичу на то да се Чешка нађе у изузетно добром положају у индопацифичком региону и да се истакне у односу на остале државе ЕУ. Њен ангажман расте у континуитету, те тај раст и активности треба испратити и убудуће не само из угла Индопацифика него и из угла посебних односа Чешке и појединих држава датог региона да би се стекао целовити увид у сваку од тих активности и у односе Чешке с датим државама.

References / Литература

- Abbondanza G., Grgić G. (2025). *Europe's Indo-Pacific. Pivot. Navigating New Horizons*. Palgrave Macmillan. Available at: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-95-0273-8>
- Action Plan for Cooperation between the Czech Republic and Japan for the period of 2021 – 2025. (2021). Ministry of Foreign Affairs of Japan. Available at: <https://www.mofa.go.jp/files/100188631.pdf>
- Asia-Europe Foundation (ASEF). Available at: <https://asef.org/>
- Beriša, H. (2024). The Indo-Pacific Region as a Geopolitical “Pivot” at the Beginning of the 21st Century. *Politička revija*, 79/1, 125–151. Available at: <https://scindeks.ceon.rs/article.aspx?artid=1451-42812401125B&lang=en> [In Serbian]
- Czech Diplomacy 2024. (2025). Edition prepared by a team of MFA authors. Published by the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. Available at: https://mzv.gov.cz/file/5947881/czech_diplomacy_2024.pdf

[14] У том смислу може се очекивати и нови уговор између Чешке и Јапана с обзиром на то да је претходни документ, Акциони план о сарадњи, потписан 2021, временски структуриран до 2025. (Action Plan for Cooperation between the Czech Republic and Japan for the period of 2021–2025, 2021).

- Czech Export Strategy 2023–2033. (2023). Ministry of Industry and Trade Czech Republic. Available at: https://mpo.gov.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/podpora-exportu/exportni-strategie/2024/7/Export-Strategy-2023-2033_1.pdf
- CzechTrade. Available at: <https://www.czechtradeoffices.com/home>
- Cyber Attaché. NÚKIB. The National Cyber and Information Security Agency (NÚKIB). Available at: <https://nukib.gov.cz/en/contacts/cyber-attache/>
- Das, D., Kwek, B. (2024). AI and data-driven urbanism: The Singapore experience. *Digital Geography and Society*, 7, 100104. <https://doi.org/10.1016/j.diggeo.2024.100104>. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666378324000266>
- Digital partnerships. (2025). European Commission. Available at: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/partnerships>
- Establishment of the Czech-Singapore Committee at the Czech Chamber of Commerce. (2021). The Embassy of the Czech Republic in Singapore. Available at: https://mzv.gov.cz/singapore/en/trade_and_investment/archive/establishment_of_the_czech_singapore.html
- Foreign Policy Concept (2025). Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. Available at: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/analyzy_a_koncepce/koncepce_zahranicni_politiky_cr.html [In Czech]
- Free Access to the Czech Labour Market for Citizens of Selected Countries. (2024). Official Information Portal for Foreigners of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. Available at: https://ipc.gov.cz/en/free-access-to-the-czech-labour-market-for-citizens-of-selected-countries/#:~:text=A%20government%20decree%20went%20into%20effect%20on,%20Japan%20*%20South%20Korea%20*%20Singapore
- Joint Statement for Czechia-India Strategic Partnership on Innovation. (2024). Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. Available at: https://mzv.gov.cz/file/5333888/CZ_IN_SP_FINAL.pdf
- Joint Statement between the Government of the Czech Republic and the Government of the Republic of Korea on Strengthening of the Strategic Partnership. (2024). Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. Available at: https://www.mofa.go.kr/eng/brd/m_5674/view.do?seq=321059
- Joint Statement on upgrading Viet Nam-Czech Republic relations to strategic partnership. (2025). Office of the Government of the Czech Republic, 20 January 2025. The Embassy of the Czech Republic in Hanoi. Available at: https://mzv.gov.cz/hanoi/en/bilateral_relations_with_vietnam/strategic_partnership/index.html
- Kennedy, J. F. (1963). Remarks of President John F. Kennedy at the Rudolph Wilde Platz, Berlin, June 26, 1963. *The John F. Kennedy Presidential Library and Museum*. Available at: <https://www.jfklibrary.org/archives/other-resources/john-f-kennedy-speeches/berlin-w-germany-rudolph-wilde-platz-19630626>
- Kironska K. et al. (2023). *Strategies and approaches of EU countries to the Indo-Pacific region: Implications for Slovakia*. Bratislava: CEIAS. Available at: <https://www.aies.at/publikationen/2023/ceias-indopac-slovakia.php>
- Lammy, D. (2025). Diplomacy in the digital age: Foreign Secretary's speech, July 2025. *British High Commission Singapore*. Available at: <https://www.gov.uk/government/speeches/foreign-secretary-speech-diplomacy-in-the-digital-age>
- Lin, J. (2024). Advancing the ASEAN Outlook on the Indo-Pacific beyond Indonesia's Chairmanship. *ISEAS Perspective*, 9. Available at: https://www.iseas.edu.sg/wp-content/uploads/2024/01/ISEAS_Perspective_2024_9.pdf

- Memorandum of Understanding between the Chamber of Commerce of the Czech Republic and JCCI.* (2025). The Chamber of Commerce of the Czech Republic and the Japanese Chamber of Commerce and Industry deepen cooperation with a new memorandum (press release). Chamber of Commerce of the Czech Republic. Available at: <https://www.komora.cz/blog/tiskove-zpravy/hospodarska-komora-ceske-republiky-a-japonska-obchodni-a-prumyslova-komora-prohlubuji-spolupraci-novym-memorandem/> [In Czech]
- MFA Presented Priorities of Scientific Diplomacy to Foreign Diplomats (2024). Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. Available at: https://mzv.gov.cz/jnp/en/foreign_relations/science_and_technology/mfa_presented_priorities_of_scientific.html
- Minister of Transport Kupka in Singapore. (2023). The Embassy of the Czech Republic in Singapore. Available at: https://mzv.gov.cz/singapore/en/czechia_and_singapore/ministr_dopravy_kupka_v_singapuru.html
- National Cybersecurity Strategy. (2025). National Cyber and Information Security Authority (NÚKIB). Available at: https://nukib.gov.cz/download/publikace/strategie_akcni_plany/narodni_strategie_kb_2026-2030.pdf [In Czech]
- Obrenović, M. India in the Indo-Pacific: A Predominance in the Global Balance of Power. In: N. Vuković, M. Kopanja (eds.) *Geostrategy of the Indo-Pacific: A Great Training Ground of Global Confrontation* (291–307). Beograd: Institut za međunarodnu politiku i privredu; Fakultet bezbednosti Univerziteta u Beogradu. [In Serbian]
- President of the Czech Republic Petr Pavel visited Japan.* (2025). Embassy of the Czech Republic in Tokyo. Available at: https://mzv.gov.cz/tokyo/en/bilateral_relations/prezident_republiky_petr_pavel_navstivil.html
- Qiao-Franco, G., Karmazin, A., & Kolmaš, M. (2024). The Indo-Pacific and the Next Phase of ASEAN Centrality. *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 44(3), 413-435. <https://doi.org/10.1177/18681034241307658> (Original work published 2025) Available at: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/18681034241307658?cookieSet=1>
- Representation of Czech Education in Australia (2024). House of Foreign Cooperation. Available at: <https://www.dzs.cz/clanek/reprezentace-ceskeho-skolstvi-v-australii-i-letos-budeme-na-apaie> [In Czech]
- Ruixia, J. and Yuncheng, T. (2025). Innovation Development and the Role of Government in Central and Eastern European EU Member States in Changing Times: The Czech Republic as an Example. *China Watch*, Vol. 5, No. 41. (China-CEE Institute). Available at: <https://china-cee.eu/2025/11/05/innovation-development-and-the-role-of-government-in-central-and-eastern-european-eu-member-states-in-changing-times-the-czech-republic-as-an-example/>
- Scholik N. and Gerstl, A. (2022). *The AUKUS Security Pact and Its Implications on the Indo-Pacific Security Architecture*. In: D. Dimitrijević, T. Mileski (eds.) *International Organizations: Serbia and Contemporary World*. Vol. 2 (420–432). Beograd: Institut za međunarodnu politiku i privredu; Skopje: Filozofski fakultet Univerziteta “Sv. Ćirilo i Metodije”. Available at: https://doi.fil.bg.ac.rs/volume.php?pt=eb_ser&issue=iipe_ioscw-2022-2&i=25
- Sinopsis (2023). The Czech Republic, the Euro-Atlantic, and the Indo-Pacific: a new geostrategic Alignment. Available at: https://sinopsis.cz/wp-content/uploads/2023/06/Indo-Pacific_policy_paper_en.pdf. 2023.
- Sipahi, E. B., Sayyi, Z. (2024). The world’s first “Smart Nation” vision: the case of Singapore. *Smart Cities and Regional Development (SCRD) Journal*, 8-1, 41-58. Available at: <https://scrd.eu/index.php/scrd/article/view/462>
- Stanojević, N. (2024). ASEAN Crossroads: Economic Development in the Face of US-China Rivalry. In: N. Vuković, M. Kopanja (eds.) *Geostrategy of the Indo-Pacific: A Great Training Ground of Global Confrontation* (239–256). Beograd: Institut za međunarodnu politiku i privredu; Fakultet bezbednosti Univerziteta u Beogradu. [In Serbian]

- Stekić, N. (2024). Guardians of the Microcosm – Strategic Contests and Taiwan’s Semiconductor Industry as a New Locus of Global Security. In: N. Vuković, M. Kopanja (eds.) *Geostrategy of the Indo-Pacific: A Great Training Ground of Global Confrontation* (185–198). Beograd: Institut za međunarodnu politiku i privredu; Fakultet bezbednosti Univerziteta u Beogradu. [In Serbian]
- Szczepańska-Dudziak, A. (2024). “Czechia Team”. Economic diplomacy of the Czech Republic in the face of global challenges. *Yearbook of the Institute of Central and Eastern Europe*, 22-2, 129-145. Available at: https://ies.lublin.pl/wp-content/uploads/2024/11/riesw_2024-02-07.pdf
- The Czech Republic’s Strategy for Cooperation with the Indo-Pacific*. (2022). Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. Available at: https://mzv.gov.cz/file/4922486/CZ_Strategy_Indo_Pacific_2022.pdf
- Tsung-Yen Chen, I. (2023). The Czech Republic’s Indo-Pacific Strategy and the Challenges and Opportunities for Taiwan in Europe. *Taiwan Strategists*, 17, 37-56. Available at: <https://www.airitilibrary.com/Article/Detail/P20220613001-N202304010015-00003>
- Vuković, N. & Kopanja, M. (eds.) (2024). *Geostrategy of the Indo-Pacific: A Great Training Ground of Global Confrontation*. Available at: <https://www.diplomacy.bg.ac.rs/2024/10/04/geostrategija-indo-pacifika-veliki-poligon-globalnog-suceljavanja/> [In Serbian]
- Zemánek, L. (2024). Going to the Indo-Pacific: Geopolitical Motives behind the Czech Strategy. China-CEE Institute. *Weekly Briefing*, 71-1 (CZ). Available at: <https://china-cee.eu/2024/04/10/czech-republic-political-briefing-going-to-the-indo-pacific-geopolitical-motives-behind-the-czech-strategy/>

Aleksandra A. Fostikov

Institute of History Belgrade
Belgrade (Serbia)

Indo-Pacific strategy and Europe – from politics through defence and economy to cultural and AI diplomacy. The example of the Czech Republic

Summary

38 | In the past decades, the increase in the importance of the Indo-Pacific region, which has become not only a new geopolitical and geoeconomic, but also a geotechnical centre, led to a series of activities both of individual countries and the European Union and its member-states, resulting in a set of strategies for the Indo-Pacific during the second decade of the 21st century. The same process continued in the current, third decade. Due to their significance, the enacted strategies soon became the subject of study, whereas lately the focus has been placed exactly on analyzing the activities of individual countries. On this occasion, we have dedicated attention to the research of the activities of the Czech Republic, which adopted its strategy in 2022, immediately after the adoption of the European Union's Strategy for the Indo-Pacific (2021) and subsequently, this region also found its place in the official politics of this country, namely in the Foreign Policy Concept (2025), as well in the National Cybersecurity Strategy (2025).

Keywords: European Union, Czech Republic, Indo-Pacific, strategy, activities